

KONGRESY, KONFERENCJE, SYMPOZJA

Łukasz Wiater

AWANS ZAWODOWY NAUCZYCIELI

[**słowa kluczowe:** awans zawodowy, nauczyciele, wychowanie fizyczne]

Streszczenie

W pracy omówiono tematykę wystąpień naukowych oraz realizowanych warsztatów podczas I Ogólnopolskiej Konferencji Naukowo-Metodycznej, poświęconej problemom awansu zawodowego nauczycieli wf w polskim systemie oświaty. Awans ten powinien być ściśle powiązany z rozwojem. Tymczasem z przedstawionych referatów wyłaniał się obraz słabego przygotowania profesjonalnego tej grupy zawodowej. Najgorzej wygląda ono u nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej. O chęci nauczycieli do starania się o wyższy stopień zawodowy przesądzają korzyści ekonomiczne, a nie indywidualna chęć do samodoskonalenia się i rozwoju.

Organizatorami I Ogólnopolskiej Konferencji Naukowo-Metodycznej nt. „Awans zawodowy nauczycieli wf – założenia a rzeczywistość”, jaka odbyła się w Ciechanowie w dniach 21-22 października 2011 r. pod patronatem prezydenta miasta Ciechanowa Waldemara Wardzińskiego, była Wyższa Szkoła Kultury Fizycznej i Turystyki im. H. Konopackiej w Pruszkowie oraz Wyższa Szkoła Menedżerska w Warszawie Wydział Zarządzania w Ciechanowie.

Komitety naukowe konferencji stanowili prof. dr hab. Seweryn Sulisz, prof. dr hab. Lech Jaczynowski, dr inż. Grzegorz Janicki oraz dr Marzena Kurzak. W gronie uczestników znaleźli się przede wszystkim nauczyciele wychowania fizycznego oraz nauczyciele akademicy reprezentujący uczelnie będące organizatorami konferencji, a także: Akademię Wychowania Fizycznego w Warszawie, Wydział Wychowania Fizycznego i Sportu w Białej Podlaskiej i Olsztyńską Szkołę Wyższą im. Józefa Rusieckiego. Miejsce obrad konferencji był Miejski Ośrodek Sportu

i Rekreacji w Ciechanowie, a dokładniej sale konferencyjne wchodzące w skład kompleksu obiektów widowiskowo-sportowych przy ulicy 17 stycznia.

Od dawna już zgłaszano zapotrzebowanie na konferencję, która byłaby swoją analizą i podsumowaniem dziesięcioletniego okresu funkcjonowania procedury awansu zawodowego nauczycieli. W ciągu ostatnich lat miały miejsce znaczące zmiany prawne i organizacyjne związane z obowiązującymi zasadami nadawania nauczycielom kolejnych stopni na drodze ich awansu zawodowego. W założeniach awans ten powinien być ściśle powiązany z rozwojem zawodowym. Celem konferencji było uzyskanie odpowiedzi na pytanie - czy rzeczywiście tak było i jak jest obecnie?

Uczestnicy obrad mieli możliwość pełnego spojrzenia na praktycznie wszystkie problemy związane z pracą w zawodzie nauczyciela wychowania fizycznego w ramach polskiego systemu oświaty. Tematyka wystąpień nie została ograniczona jedynie do badania aspektów zmian przepisów prawnych regulujących procedury awansu, co pozwoliło na wnikliwą eksplorację kwestii zdecydowanie ważniejszej, jaką jest rozwój osób pracujących w tym zawodzie.

Konferencja rozpoczęła się od powitania uczestników przez organizatorów reprezentowanych przez rektora Wyższej Szkoły Kultury Fizycznej i Turystyki dr inż. Grzegorza Janickiego, prezydenta miasta Ciechanowa Waldemara Wardzyńskiego, kanclerza WSM Wydział Zarządzania w Ciechanowie mgr inż. Jerzego Omiecińskiego oraz prowadzącego pierwszą sesję prof. dr hab. Lecha Jaczynowskiego.

Referat wprowadzający nt. „Kształcenie nauczycieli wychowania fizycznego – założenia a rzeczywistość” przedstawił dr hab. prof. Seweryn Sulisz. W swoim wystąpieniu prof. Sulisz podkreślił coraz rzadsze występowanie „nauczycielskiego profesjonalizmu” w zawodzie nauczyciela wychowania fizycznego. Profesjonalizmu, który powinien opierać się na wiedzy i doświadczeniu zdobytym przede wszystkim w trakcie studiów. Tymczasem, po dokonanej analizie programów kształcenia, na kierunku wychowanie fizyczne, zauważalny jest brak właściwie skonstruowanej osi przedmiotów, która prowadziłaby do kształtowania postaw prospołecznych wśród przyszłych nauczycieli. Dodatkowo niebezpiecznym zjawiskiem jest spychanie praktyk zawodowych na margines procesu kształcenia. Prof. Sulisz poddał również pod uwagę uczestników konferencji trafność wyboru osób na studia z zakresu wychowania fizycznego. W referacie kwestia ta została poruszona przez stwierdzenie, iż dobrzy sportowcy nie zawsze są dobrymi nauczycielami, a system rekrutacji zdecydowanie stawia na tego rodzaju osoby. Na końcu prof. Sulisz odniósł się do realizacji programu „Roku szkoły z pasją”, gdzie po analizie działań podejmowanych w ramach projektu mówił m. in. o przeważającym stylu

pracy nauczycieli wychowania fizycznego, w którym pasja i zaangażowanie osobiste w pracę pojawiają się u coraz mniejszej liczby osób rozpoczynających karierę w tym zawodzie. W ostatnim zdaniu profesora pojawił się postulat zmian systemu kształcenia przyszłych nauczycieli. Zmiany te powinny wzmocnić kompetencje nauczyciela, na które składają się doświadczenie, powołanie i wiedza.

W czasie pierwszej sesji wygłoszone zostały cztery referaty. Pani mgr Ewelina Gutkowska-Wyrzykowska przygotowała wystąpienie na temat: „Przygotowanie nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego”. W trakcie prezentacji uczestnicy konferencji uzyskali niepokojące informacje na temat braku właściwego przygotowania tej grupy nauczycieli do prowadzenia zajęć powiązanych z aktywnością fizyczną. Z wyników przeprowadzonych badań mgr Gutkowska-Wyrzykowska wskazała, iż 90% nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej nie odbywało żadnych praktyk w zakresie wychowania fizycznego, a dodatkowo jedynie 17% przygotowuje się do prowadzenia zajęć z tego obszaru.

Dr Alicja Romanowska współpracująca z dr Anetą Omelan przedstawiła referat nt. „Wychowanie fizyczne ku wartościom”, w którym to odniosła się do miejsc wartości w procesie edukacyjnym oraz do funkcjonujących obecnie koncepcji wychowania dziecka.

Kolejne wystąpienie nt. „Awans zawodowy nauczycieli wychowania fizycznego m. st. Warszawy” przygotowała dr Marzena Kurzak. W prezentacji wyników swojego badania dr Kurzak wskazała na podstawowy czynnik mający wpływ na starania nauczycieli o wyższy stopień zawodowy – czynnik ekonomiczny (wzrost zarobków – 79,4% badanych). Indywidualny proces rozwoju wskazało jedynie 45,6% badanych.

Po krótkiej przerwie rozpoczęła się druga sesja konferencji, której przewodniczył dr hab. prof. Seweryn Sulisz. W ramach tej sesji przewidziane zostały trzy wystąpienia. Pierwsze z nich było pracą zbiorową prof. dr hab. Lecha Jaczynowskiego z WSM Wydział Zarządzania w Ciechanowie oraz dr Andrzeja Smolenia i mgr Łukasza Wiater z Akademii Wychowania Fizycznego im. Józefa Piłsudskiego w Warszawie, a dotyczyło funkcjonowania klubów sportowych w środowisku szkolnym. W wystąpieniu zaprezentowane zostały najnowsze dane o liczbie faktycznie funkcjonujących uczniowskich i szkolnych klubów sportowych, których stan na koniec 2010 r. wynosił odpowiednio 6297 i 106 (w tym biorących udział w rozgrywkach sportowych 2266 i 62). Autorzy artykułu podkreślili w ten sposób znaczenie tych podmiotów dla procesu wychowania fizycznego, ale również przekazali najnowsze informacje o stanie liczbowym podważając pojawiające się w literaturze doniesienia o funkcjonowaniu obecnie ponad 12.000 tego rodzaju podmiotów.

Drugim wystąpieniem w sesji był referat dr Anety Omelan (współpracującej z dr Alicją Romanowską) dotyczący turystyki szkolnej. Podkreślono w nim bardzo słabe wykorzystanie tego rodzaju aktywności fizycznej w procesie edukacji. Turystyka, która spełnia funkcje: wychowawczą, zdrowotną i rekreacyjną, może być stosowana w wymiarze 2 godzin tygodniowo w ramach prowadzonych zajęć. Jak pokazują badania z możliwości tej nauczyciele korzystają w bardzo ograniczonym stopniu.

Na koniec sesji wygłoszony został referat mgr Barbary Chełmińskiej nt. „Awans zawodowy nauczycieli wychowania fizycznego na terenie miasta Ciechanów”, w ramach którego autorka bardzo dokładnie przedstawiła podstawowe bariery w podejmowaniu awansu zawodowego. Zaliczyć można do nich: wysokie koszty dokształcania, brak satysfakcji zawodowej, brak motywacji ze strony dyrektora oraz niski wymiar finansowy awansu. Aż 84% badanych wskazało również na brak wpływu awansu na prestiż zawodu.

Po zakończeniu drugiej sesji odbyły się warsztaty metodyczne z Teakwon-do prowadzone przez mgr Michała Rząsińskiego. W ich trakcie przedstawiono możliwość wykorzystania tej dyscypliny sportowej na lekcjach wychowania fizycznego.

Drugi dzień obrad konferencji rozpoczął się również od warsztatów metodycznych. Pierwsze z nich z tenisa stołowego poprowadziła pani Beata Felbur, natomiast warsztaty z piłki ręcznej poprowadził mgr Arkadiusz Chełmiński.

Fot. 1. Rektor Wyższej Szkoły Kultury Fizycznej im. H. Konopackiej w Pruszkowie dr inż. Grzegorz Janicki otwiera obrady (zdjęcie z archiwum Wydziału Zarządzania w Ciechanowie).

Awans zawodowy nauczycieli...

Po części warsztatowej uczestnicy spotkali się na trzeciej sesji prowadzonej również przez dr hab. prof. Seweryna Sulisza. Swoje referaty wygłosili m.in. dr Katarzyna Pec – „Wypalenie zawodowe nauczycieli wychowania fizycznego warszawskich szkół a ich odczucia wobec rozwoju zawodowego”, mgr Mariusz Berczyński – „Doskonalenie i samodoskonalenie nauczycieli wychowania fizycznego w czasie ścieżki rozwoju zawodowego” oraz mgr Aldona Bąk – „Edukacja zdrowotna w gimnazjum – pierwsze doświadczenia i opinie nauczycieli”.

Podsumowując konferencję prof. Sulisz podkreślił wysoki poziom prezentowanych referatów oraz ich ogromną wartość poznawczą. Z doskonałą opinią o organizacji konferencji oraz postanowieniem dalszego pogłębiania wiedzy z zakresu awansu zawodowego nauczycieli, uczestnicy wyjeżdżali z Ciechanowa.